

TEŞKİLÂTI ESASİYE KANUNU 1921

ekitap.aqorum.com

TEŞKİLÂTI ESASİYE KANUNU

1921

İçindekiler

TEŞKİLÂTI ESASİYE KANUNU	4
İDARE	6
VİLÂYET	6
KAZA	8
NAHİYE	8
UMUMİ MÜFETTİŞLİK	9
MADDEİ MÜNFERİDE	9

TEŞKİLÂTI ESASİYE KANUNU

Kanun Numarası : 85

Kabul Tarihi : 20/1/1337 (1921)

Madde 1.- (Özgün hali) Hâkimiyet bilâ kaydü şart milletindir. İdare usulü halkın mukadderatını bizzat ve bilfiil idare etmesi esasına müstenittir.

Madde 1.- (Değişik : 29.10.1339 (1923) - 364 S. Kanun) Hâkimiyet, bilâ kaydü şart Milletindir. İdare usulü halkın mukadderatını bizzat ve bilfiil idare etmesi esasına müstenittir. Türkiye Devletinin şekli Hükümeti, Cumhuriyettir.

Madde 2.- (Özgün hali) İcra kudreti ve teşri salâhiyeti milletin yegâne ve hakikî mümessili olan Büyük Millet Meclisinde tecelli ve temerküz eder.

Madde 2.- (Değişik : 29.10.1339 (1923) - 364 S. Kanun) Türkiye Devletinin dini, Dini İslâmdır. Resmi lisanı Türkçedir.

Madde 3.- Türkiye Devleti Büyük Millet Meclisi tarafından idare olunur ve hükümeti << Büyük Millet Meclisi Hükümeti >> unvanını taşır.

Madde 4.- (Özgün hali) Büyük Millet Meclisi vilâyetler halkınca müntahap âzadan mürekkeptir.

Madde 4.- (Değişik : 29.10.1339 (1923) - 364 S. Kanun) Türkiye Devleti Büyük Millet Meclisi tarafından idare olunur. Meclis, Hükümetin inkısam ettiği şubataı idareyi İcra Vekilleri vasıtasıyla idare eder.

Madde 5.- Büyük Millet Meclisinin intihabı iki senede bir kere icra olunur. İntihap olunan âzanın âzalık müddeti iki seneden ibaret olup fakat tekrar intihap olunmak caizdir. Sabık heyet lâhik heyetin içtimasına kadar vazifeye devam eder. Yeni intihabat icrasına imkân görülmediği takdirde içtima devresinin yalnız bir sene temdidi caizdir. Büyük Millet Meclisi âzasının her biri kendini intihap eden vilâyetin ayrıca vekili olmayıp umum milletın vekilidir.

Madde 6.- Büyük Millet Meclisinin heyeti umumiyesi Teşrinisani iptidasında davetsiz içtima eder.

Madde 7.- Ahkâmı şer'iyenin tenfizi, umum kavaninin vâz'ı, tadili, feshi ve muahede ve sulh akti ve vatan müdafaası ilânı gibi hukuku esasiye Büyük Millet Meclisine aittir. Kavanin ve nizamât tanziminde muamelâtı nâsa erfak ve ihtiyacatı zamana evfak ahkâmı Fıkhiye ve hukukiye ile âdap ve muamelât esas ittihaz kılınır. Heyeti Vekilenin vazife ve mesuliyeti kanunu mahsus ile tâyin edilir.

Madde 8.- Büyük Millet Meclisi hükümetinin inkısam eylediği devairi kanunu mahsus mucibince intihap kerdesi olan vekiller vasıtasıyla idare eder. Meclisi icraî hususat için vekillere veche tâyin ve ledelhace bunları tebdil eyler.

Madde 9.- Büyük Millet Meclisi Heyeti Umumiyesi tarafından

intihap olunan reis bir intihap devresi zarfında Büyük Millet Meclisi Reysidir. Bu sıfatla Meclis namına imza vaz'ına ve Heyeti Vekile mukarreratını tasdika salâhiyettardır. İcra Vekilleri Heyeti içlerinden birini kendilerine reis intihap ederler. Ancak Büyük Millet Meclisi Reisi Vekiller Heyetinin de reisi tabiisidir.

İDARE

Madde 10.- (Özgün hali) Türkiye coğrafi vaziyet ve iktisadi münasebet noktai nazaran vilâyetlere; vilâyetler kazalara münkasem olup kazalar da nahiyelerden terekküp eder.

Madde 10.- (Değişik : 29.10.1339 (1923) - 364 S. Kanun) Türkiye Reisicumhuru, Türkiye Büyük Millet Meclisi Heyeti Umumiyesi tarafından ve kendi âzası meyanından bir intihap devresi için intihap olunur. Vazifei Riyaset yeni Reisicumhurun intihabına kadar devam eder. Tekrar intihap olunmak caizdir.

VİLÂYET

Madde 11.- (Özgün hali) Vilâyet, mahallî umurda mânevi şahsiyeti ve muhtariyeti haizdir. Harici ve dahili siyaset, şer'i, adlî ve askerî umur, beynelmilel iktisadî münasebat ve hükümetin umumi tekâlifi ve menafii birden ziyade vilâyata şâmil hususat müstesna olmak üzere Büyük Millet Meclisince vazedilecek kavanin mucibince Evkaf, Medaris, Maarif, Sıhhiye, İktisat, Ziraat, Nafia ve

Muaveneti İçtimaiye işlerinin tanzim ve idaresi vilâyet şûralarının salâhiyeti dâhilindedir.

Madde 11.- (Değişik : 29.10.1339 (1923) - 364 S. Kanun) Türkiye Reisicumhuru Devletin Reisidir. Bu sıfatla lüzum gördükçe Meclise ve Heyeti Vekileye riyaset eder.

Madde 12.- (Özgün hali) Vilâyet şûraları vilâyetler halkınca müntahap âzadan mürekkeptir. Vilâyet şûralarının içtima devresi iki senedir. İçtima müddeti senede iki aydır.

Madde 12.- (Değişik : 29.10.1339 (1923) - 364 S. Kanun) Başvekil Reisicumhur tarafından ve Meclis âzası meyanından intihap olunur. Diğer vekiller Başvekil tarafından gene Meclis âzası arasından intihap olunduktan sonra heyeti umumiyesi Reisicumhur tarafından Meclisin tasvibine arz olunur. Meclis hali içtimada değil ise keyfiyeti tasvip Meclisin içtimaina talik olunur.

Madde 13.- Vilâyet şûrası, azâsı meyanında icrâ âmiri olacak bir reis ile muhtelif şuabatı idareye memur azadan teşekkül etmek üzere bir idare heyeti intihap eder. İcra selâhiyeti daimi olan bu heyete aittir.

Madde 14.- Vilâyete Büyük Millet Meclisinin vekili ve mümessili olmak üzere vali bulunur. Vali, Büyük Millet Meclisi Hükümeti tarafından tâyin olup vazifesi devletin umumi ve müşterek vazaifini rüyet etmektir. Vali yalnız devletin umumi vazaifiyle mahallî vazaif arasında tearuz vukuunda müdahale eder.

KAZA

Madde 15.- Kaza, yalnız idari ve inzibati cüz'ü olup mânevi şahsiyeti haiz değildir. İdaresi Büyük Millet Meclisi Hükümeti tarafından mansup ve valinin emri altında bir kaymakama mevdudur.

NAHIYE

Madde 16.- Nahiye, hususi hayatında muhtariyeti haiz bir mânevi şahsiyettir.

Madde 17.- Nahiyenin bir şûrası, bir idare heyeti ve bir de müdürü vardır.

Madde 18.- Nahiye şûrası, nahiye halkınca doğrudan doğruya müntahap âzadan terekküp eder.

Madde 19.- İdare heyeti ve nahiye müdürü, nahiye şûrası tarafından intihap olunur.

Madde 20.- Nahiye şûrası ve idare heyeti kazaî, iktisadi ve malî salâhiyeti haiz olup bunların derecatı kavanini mahsusa ile tâyin olunur.

Madde 21.- Nahiye bir veya birkaç köyden mürekkep olduğu gibi bir kasaba da bir nahiyedir.

UMUMİ MÜFETTİŞLİK

Madde 22.- Vilâyetler, iktisadi ve içtimai münasebetleri itibariyle birleştirilerek, umumi müfettişlik kıtaları vücuda getirilir.

Madde 23.- Umumi Müfettişlik mıntakalarının umumi surette asayişinin temini ve umum devair muamelâtının teftişi, Umumi Müfettişlik mıntakasındaki vilâyetlerin müşterek işlerinde ahengin tanzimi vazifesi umumi müfettişlere mevdudur. Umumi müfettişler Devletin umumi vazaifiyle mahallî idarelere ait vazaif ve mukarreratı daimî surette murakaba ederler.

MADDEİ MÜNFERİDE

İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren mer'i olur. Ancak elyevm münakit Büyük Millet Meclisi 5 Eylül 1336 tarihli Nisabı Müzakere Kanununun birinci maddesinde gösterildiği üzere gayesinin husulüne kadar müstemirren müçtemi bulunacağı cihetle işbu Teşkilâtı Esasiye Kanunundaki; 4 üncü, 5 inci, 6 ncı maddeler gayenin husulüne elyevm mevcut Büyük Millet Meclisi adedi mürettebinin sülûsanı ekseriyetle karar verildiği takdirde ancak yeni intihaptan itibaren mer'iyülicra olacaktır.

Kaynak

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi

anayasa.gov.tr

ekitap.ayorum.com